

386L0378

N:o L 225/40

EUROOPAN YHTEISÖJEN VIRALLINEN LEHTI

12.8.86

NEUVOSTON DIREKTIIVI,

annettu 24 päivänä heinäkuuta 1986,

miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelun periaatteen toteuttamisesta ammatillisissa sosiaaliturvajärjestelmissä

(86/378/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 ja 235 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

perustamissopimuksen mukaan jokaisen jäsenvaltion on varmistettava, että miesten ja naisten samapalkkaisuuden periaatetta noudatetaan; ”palkalla” tulisi tarkoittaa tavallista perus- tai vähimmäispalkkaa ja muuta korvausta, jonka työntekijä välittömästi tai välillisesti saa työnantajaltaan työn tai tehtävän johdosta rahana tai luontoisetuna,

vaikka samapalkkaisuuden periaate koskee sellaisenaan tapauksia, joissa syrjintä voidaan todeta yksinomaan tasa-arvoisen kohtelun ja samapalkkaisuuden pohjalta, on myös tapauksia, joissa tämän periaatteen soveltaminen edellyttää lisätoimenpiteitä sen tarkemman soveltamisalan määrittämiseksi,

miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelun periaatteen toteuttamisesta mahdollisuuksissa työhön, ammatilliseen koulutukseen ja uralla etenemiseen sekä työoloissa 9 päi-

vänä helmikuuta 1976 annetun neuvoston direktiivin 76/207/ETY⁽⁴⁾ 1 artiklan 2 kohdan mukaan, jotta varmistetaan tasa-arvoisen kohtelun periaatteen asteittainen toteuttaminen sosiaaliturvaa koskeissa kysymyksissä, neuvosto antaa komission ehdotuksesta säännökset sen sisällöstä, soveltamisalasta ja järjestelyistä sen soveltamiseksi; neuvosto on antanut tätä varten 19 päivänä joulukuuta 1978 direktiivin 79/7/ETY⁽⁵⁾ tasa-arvoisen kohtelun asteittaisesta toteuttamisesta sosiaaliturvaa koskeissa kysymyksissä,

direktiivin 79/7/ETY 3 artiklan 3 kohdan mukaan, jotta varmistetaan tasa-arvoisen kohtelun periaatteen toteuttaminen ammatillisissa sosiaaliturvajärjestelmissä, neuvosto antaa komission ehdotuksesta säännökset sen sisällöstä, soveltamisalasta ja järjestelyistä sen soveltamiseksi,

tasa-arvoisen kohtelun periaate olisi toteutettava niissä ammatillisissa sosiaaliturvajärjestelmissä, jotka antavat turvaa direktiivin 79/7/ETY 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen tapausten varalta taikka, jotka antavat työntekijöille muita perustamissopimuksessa tarkoitettuja korvauksia joko rahana tai luontoisetuina, ja

tasa-arvoisen kohtelun periaatteen toteuttaminen ei estä soveltamasta naisten suojelua äitiyden perusteella koskevia säännöksiä,

(1) EYVL N:o C 134, 21.5.1983, s. 7

(2) EYVL N:o C 117, 30.4.1984, s. 169

(3) EYVL N:o C 35, 9.2.1984, s. 7

(4) EYVL N:o L 39, 14.2.1976, s. 40

(5) EYVL N:o L 6, 10.1.1979, s. 24

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Tämän direktiivin tarkoituksena on toteuttaa ammatillisissa sosiaaliturvajärjestelmissä miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelun periaate, jäljempänä ”tasa-arvoisen kohtelun periaate”.

2 artikla

1. ”Ammatillisilla sosiaaliturvajärjestelmillä” tarkoitetaan järjestelmiä, joita direktiivi 79/7/ETY ei koske ja joiden tarkoituksena on antaa palkansaajille ja itsenäisille ammatinharjoittajille yrityksessä tai yritysryhmässä, taloudellisen toiminnan alueella tai ammattialalla tai ammattialojen ryhmässä etuudet, jotka täydentävät lakisääteisiin sosiaaliturvajärjestelmiin kuuluvia etuuksia tai korvaavat ne, riippumatta siitä, onko näiden järjestelmien piiriin kuuluminen pakollista tai vapaaehtoista.

2. Tätä direktiiviä ei sovelleta:

- a) yksittäisiin sopimuksiin;
- b) järjestelmiin, joissa on vain yksi jäsen;
- c) palkansaajien osalta sellaisiin vakuutus sopimuksiin, joissa työnantaja ei ole osapuolena;
- d) ammatillisten järjestelmien valinnaisiin määräyksiin, joita tarjotaan jäsenille yksilöllisesti takaamaan
 - joko lisäetuuksia tai
 - mahdollisuus päättää päivästä, jona tavalliset etuudet alkavat, tai valita useista etuuksista.

3 artikla

Tätä direktiiviä sovelletaan työtä tekevään väestöön, mukaan lukien itsenäiset ammatinharjoittajat ja henkilöt, joiden työnteko on keskeytynyt sairauden, synnytyksen, tapaturman tai muunlaisen kuin vapaaehtoisen työttömyyden vuoksi, sekä työnhakijat, sekä eläkkeellä oleviin ja työkyvyttömiin työntekijöihin.

4 artikla

Tätä direktiiviä sovelletaan:

- a) ammatillisiin järjestelmiin, jotka antavat turvaa seuraavien tapausten varalta:
 - sairaus,
 - työkyvyttömyys,
 - vanhuus, varhaiseläkkeelle siirtyminen mukaan lukien,
 - työtapaturmat ja ammattitaudit,
 - työttömyys;
- b) ammatillisiin järjestelmiin, jotka antavat sosiaalisia etuuksia joko rahana tai luontoisetuina, ja etenkin jälkeensä jääneiden etuuksia ja perhe-etuuksia, jos näitä

myönnetään työntekijöille ja ne ovat siten työnantajan työntekijälle työn tai tehtävän johdosta suorittamaa korvausta.

5 artikla

1. Seuraavissa säännöksissä säädetyn edellytyksin tasa-arvoisen kohtelun periaatteella tarkoitetaan, että minkäänlaista sukupuoleen perustuvaa syrjintää ei saa esiintyä etenkin siviilisäädyn tai perheaseman perusteella eikä varsinkaan, jos kysymyksessä on:

- järjestelmien soveltamisala tai niiden piiriin pääsemisen edellytykset;
- velvollisuus osallistua rahoitukseen tai maksuosuuksien laskentaperusteet;
- etuuksien laskentaperusteet, aviopuolisosta ja huollettavista johtuvat lisäetudet mukaan lukien, taikka etuuksiin olevan oikeuden kestoa ja jatkumista koskevat edellytykset.

2. Tasa-arvoisen kohtelun periaate ei estä soveltamasta naisten suojelua äitiyden perusteella koskevia säännöksiä.

6 artikla

1. Tasa-arvoisen kohtelun periaatteen vastaisiin säännöksiin kuuluvat ne, jotka välittömästi tai välillisesti perustuvat sukupuoleen, etenkin siviilisäätyn tai perheeseen, ja joilla:

- a) määritellään henkilöt, jotka voivat kuulua ammatillisen järjestelmän piiriin;
- b) säädetään ammatillisen järjestelmän piiriin kuulumisen pakollisuudesta tai vapaaehtoisuudesta;
- c) vahvistetaan erilaiset, ammatillisen järjestelmän mukaisten etuuksien saamisen edellytyksenä olevat ikää taikka työsuhteen tai jäsenyyden vähimmäiskestoja koskevat säännöt;
- d) muissa kuin h ja i alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa vahvistetaan erilaiset säännöt maksuosuuksien suorittamisesta takaisin silloin, kun työntekijä lähtee järjestelmän piiristä ennen kuin hän on täyttänyt ne ehdot, jotka antavat hänelle oikeuden tuleviin pitkäaikaisuuksiin;
- e) asetetaan eri sukupuolille erilaiset etuuksien myöntämistä tai rajoittamista koskevat ehdot;
- f) vahvistetaan erilaiset eläkeiät;
- g) evätään oikeuksien jatkuminen tai saaminen lakisääteisen tai sopimukseen perustuvan ja työnantajan maksaman äitiysloman tai perheasiaan perustuvan loman aikana;
- h) asetetaan erilaiset tasot etuuksille muissa kuin sellaisissa tapauksissa, joissa on tarpeen ottaa huomioon sukupuolen mukaan erilaiset vakuutusmatemaattiset tekijät niissä etuuksissa, jotka määräytyvät maksuosuuksien mukaan;

- i) asetetaan erilaiset tasot työntekijöiden maksuosuuksille;
asetetaan erilaiset tasot työnantajan maksuosuuksille niissä tapauksissa, joissa etuudet määräytyvät maksuosuuksien mukaan, eikä kysymyksessä ole pyrkimys näiden etuuksien määrien yhtäläistämiseen;
- j) muissa kuin h ja i alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa asetetaan erilaiset ehdot tai vain toiseen sukupuoleen sovellettavat ehdot, jotka koskevat järjestelmän piiristä lähtevällä työntekijällä tuleviin etuuksiin olevan oikeuden takaamista tai jatkumista.

2. Jos tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvien etuuksien myöntäminen on järjestelmän johtoelinten harkinnassa, niiden on noudatettava tasa-arvoisen kohtelun periaatetta.

7 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että:

- a) tasa-arvoisen kohtelun periaatteen vastaiset lakisäästeiden kollektiivisten sopimusten, yritysten sisäisten sääntöjen tai muiden ammatillisiin järjestelmiin liittyvien järjestelyiden määräykset ovat mitättömiä tai voidaan julistaa mitättömiksi taikka niitä voidaan muuttaa;
- b) sellaisia määräyksiä sisältäviä järjestelmiä ei voida hyväksyä tai laajentaa hallinnollisin toimenpitein.

8 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että tasa-arvoisen kohtelun periaatteen vastaiset ammatillisia järjestelmiä koskevat säännökset muutetaan 1 päivään tammikuuta 1993 mennessä.

2. Tämän direktiivin estämättä oikeuksiin ja velvoitteisiin, jotka liittyvät ammatillisen järjestelmän jäsenyyteen ennen järjestelmän muuttamista, saadaan edelleen soveltaa ennen sen muuttamista voimassa ollutta järjestelmää koskevia säännöksiä.

9 artikla

Jäsenvaltiot voivat lykätä tasa-arvoisen kohtelun periaatteen pakollista soveltamista tapauksissa, jotka koskevat:

- a) eläkeiän määrittelyä vanhuus- tai työeläkkeen myöntämiseksi sekä tästä muihin etuuksiin mahdollisesti aiheutuvia vaikutuksia:
- siihen asti, kunnes vastaava tasa-arvo saavutetaan lakisääteisissä järjestelmissä; taikka
 - enintään siihen asti, kunnes direktiivillä säädetään tällaisesta tasa-arvosta;

- b) jälkeensä jääneille suoritettavia eläkkeitä siihen asti, kunnes direktiivillä säädetään tasa-arvoisen kohtelun periaate tässä suhteessa noudatettavaksi lakisääteisissä sosiaaliturvajärjestelmissä;
- c) edellä 6 artiklan 1 kohdan i alakohdan ensimmäisen alakohdan soveltamista erilaisten vakuutusmatemaattisten tekijöiden huomioon ottamiseksi enintään 13 vuoden ajan tämän direktiivin tiedoksi antamisesta.

10 artikla

Jäsenvaltioiden on kansallisissa oikeusjärjestyksissään toteutettava tarvittavat toimenpiteet, jotta jokainen, joka katsoo joutuneensa loukatuksi sen vuoksi, että tasa-arvoisen kohtelun periaatetta ei ole noudatettu, voi esittää vaatimuksensa tuomioistuimessa mahdollisesti ensin saatettuaan asian muun toimivaltaisen viranomaisen käsiteltäväksi.

11 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet työntekijöiden suojaamiseksi palvelussuhteen lakauttamiselta, joka on työnantajan vastatoimi tasa-arvoisen kohtelun periaatteen noudattamiseksi tehtyyn yrityksen sisäiseen valitukseen tai vireille pantuun oikeudelliseen menettelyyn.

12 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan kolmen vuoden kuluessa tämän direktiivin tiedoksi antamisesta⁽¹⁾. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on viiden vuoden kuluessa tämän direktiivin tiedoksi antamisesta toimitettava komissiolle kaikki tiedot, jotka se tarvitsee voidakseen laatia tämän direktiivin täytäntöön panemisesta neuvostolle annettavan kertomuksen.

13 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 24 päivänä heinäkuuta 1986.

Newoston puolesta

Puheenjohtaja

A. CLARK

⁽¹⁾ Tämä direktiivi on annettu tiedoksi jäsenvaltioille 30 päivänä heinäkuuta 1986.